

Наша

ШУМИ

БРОЈ 66 АВГУСТ 2014

ЈП МАКЕДОНСКИ ШУМИ

МАКЕДОНСКИ
ШУМИ

во партнерство со природата

ПРЕСС

Во ЈП „Македонски шуми“, на 04.08.2014 е одржана Конференција за печат на тема „Намалување на цената на буково огревно дрво“.

ИНТЕРВЈУ

Со пом. дир. На Сектор за комуникации и меѓународна соработка од областа на шумарството, шум.инж. Коста Парлапанов

ПРИЗНАНИЕ

Ангел Митров, ракувач со градежна машина(булдожер), е прогласен за најдобар работник за 2013 година во ЈП Македонски шуми

РЕПОРТАЖА

Во пазувите на Кожуф планина, репортажа за ПШС Кожуф -Гевгелија

8

12

16

20

04 БЛИЦ

Конференција за печат, Полициска акција, Работилница за шумарство, Работилница за шумска сертификација, Тендер, Признание за најдобар работник,

07 ЕДИТОРИЈАЛ

Не оставајте во шумата ништо, освен трагите на вашите чекори

08 АКТУЕЛНО

Намалување на цената на буково огревно дрво

10 НАСТАНИ

Вработување на 300 лица со инвалидност - потег за почит

12 ИНТЕРВЈУ

Интервју со шум. инж. Коста Парлапанов, пом. директор на Сектор за комуникации и меѓународна соработка

16 ПРИЗНАНИЕ

Ангел Митров
Признание во вистински раце

20 РЕПОРТАЖА

Во пазувите на
Кожуф - Планина

26 АКЦИЈА

Бесправни сечи и
нелегална продажба на дрва

Весник на ЈП за стопанисување со шуми Македонски шуми
Издавач: ЈП Македонски шуми * За издавачот: Жарко Карацоски, генерален директор
* Уредник: Соња Никчевиќ
Редакција: Соња Никчевиќ, Фатима Шкријељ * Издавачки совет: Жарко Карацоски,
Александар Флоровски, Соња Никчевиќ, Панче Николов, Коста Парлапанов,
м-р Костадинка Соколовска, Марјан Стојаноски
Печати: „БМ-АБА“ доо - Струмица
Адреса: ЈП Македонски шуми „Перо Наков“128, Скопје * тел. 02 2581 080 * факс: 02 2581 824
maksumi@maksumi.com.mk * www.maksumi.com.mk

Конференција за печат на тема „Намалување на цената на буково огревно дрво“

Конференцијата за печат, во отсуство на генералниот директор Жарко Караџоски, ја одржа помошник директорот на Секторот за комерцијални работи, м-р Тони Јованов.

Со цел да им излезе во пресрет на сите граѓани во Република Македонија, особено на ранливите категории на граѓани, ЈП „Македонски шуми“ одлучи да ги намали цените на буковото огревно дрво. ЈП „Македонски шуми“ располага со доволно количини на дрвна маса во складовите во Скопје и државата, за претстојната грејна сезона. Сите заинтересирани граѓани кои сакаат да купат буково огревно дрво од стовариштата на ЈП „Македонски шуми“, веќе од денес може да го сторат тоа, по нова, намалена цена за 10% за сите физички лица и 15% за граѓаните корисници на социјална помош. Се надеваме дека ова ќе претставува голема помош за граѓаните кои го користат дрвото како енергенс и дека ќе им помогне во намалување на трошоците во овој период.

Полициска акција за нелегална сеча и продажба на огревно дрво

Полициска акција за нелегална сеча и продажба на огревно дрво се одвива низ цела Македонија. Во повеќе складишта за дрва во Тетово се вршеше контрола, каде беше забележливо големо присуство на специјални единици. Според она што можеше да се забележи на самото место контролата ја вршеа инспектори на управата за јавни приходи како и на други инспекциски служби, претставници на Македонски шуми со асистенција на специјалците на полицијата.

827 полициски службеници, 110 инспектори од Управата за јавни приходи, 78 инспектори од Државниот пазарен инспекторат, 25 припадници на Државниот инспекторат за шумарство и ловство, припадници од Трудова инспекција и Шумската полиција во изминатите период од 24 часа трагаа по дрвокрадци на целата територија на Република Македонија.

Во досега невидената акција се затворени 22 објекти и се одземени 331,8 метри кубни нежигосано огревно дрво, четири камиони и еден автомобил.

Според податоците на МВР велат дека биле проверени 241 објекти каде што се врши продажба на огревно дрво и притоа е откриено дека во 59 објекти дека се врши готовинско плаќање, па фирмите се казнети со глоби од по 3.250 евра, односно сите казнети фирми треба да платат вкупно 191.750 евра.

РАБОТИЛНИЦА ЗА ШУМАРСТВО

Секторот за шумарство и ловство при Министерството за земјоделие, шумарство и водостопанство на Р. Македонија, на 02. и 03. јуни, 2014. во Скопје, беше домаќин на Работилница за шумарство „Институционални перформанси на шумарскиот сектор во Македонија-репери и научени лекции од примери на најдобра пракса на земји членки на ЕУ“. Организатор на оваа работилница е ТАИЕХ (Инструмент за размена на техничка помош и информации на Европската комисија). Целта на работилницата е да послужи како добра почетна точка за процесот на трансфер на искуства од земјите членки на ЕУ за институционална трансформација на шумарскиот сектор во Република Македонија и да обезбеди политички опции и трансформација на управувањето во согласност со локалните политички, социјални и еколошки услови. На работилницата, покрај домаќините од МЗШВ, ЈП Македонски шуми, Шумарскиот факултет, МОЕПП, Асоцијација на приватни шуми, CNVP- Македонија, со свои трудови присуствуваа и експерти на ТАИЕХ од Р. Бугарија, Р. Хрватска, Р. Словенија и Финска.

Работилница за шумска сертификација - зачувување, одржливо искористување и управување со шумите

лосна вклученост во изработката на истиот. Во контекст на тоа, беше посочено дека и без легалниот статус на заштита, неопходно е одржливо управување со ресурсите во регионот, за што најголема одговорност имаат ЈП Македонски шуми, под чија управа е поголемиот дел од територијата. По презентацијата, следеше кратка дискусија, на која се разговараше за соработката помеѓу ЈП Македонски шуми и МЕД, и потешкотиите во меѓусебната комуникацијата. Сега, ЈП Македонски шуми го имаат прифатено предизвикот да управуваат со едно заштитено подрачје, што според г-ѓа Китанова е подобра опција отколку онаа да управуваат општините. И покрај негативните искуства до сега, сепак Дирекцијата би можела да успее доколку ги подобри практиките. Целта на оваа работилница беше прибирање на искуства за стопанисување и управување со заштитени подрачја во РМ и надлежностите кои би ги имало ЈПМШ притоа.

Во рамките на проектот „Осоговските Планини во Балканскиот зелен појас - фаза III“, на 3 и 4 јули, 2014 година, беше спроведена работилница за шумска сертификација - зачувување, одржливо искористување и управување со шумите, во Хотел Стримон Спа клуб, Кустендил, Бугарија. На работилницата учествуваа 22 учесника од шумскиот сектор од Бугарија и Македонија, меѓу кои и претставници од ЈП Македонски шуми: Панче Николов ЈП Македонски шуми Гоко Портарски ЈП Македонски шуми, Орце Димитров ПШС Кочани, Влатко Митовски ПШС Крива Паланка, Јордан Димитровски, Македонска Каменица Влатко Давитков, ПШС Кратово.

И покрај поканата и потврдено присуство, претставниците од МЗШВ, го откажаа учеството на работилницата.

На почетокот беше опишан предлогот за заштитен предел Осогово на македонската страна, како и потешкотиите во неговото прифаќање од страна на клучните страни и покрај нивната це-

ЈП Македонски шуми објави тендер за набавка на 1 100 палми

Јавното претпријатие „Македонски шуми“ на тендер набавува 1.100 палми, за што планира да потроши околу половина милион евра. Огласот е објавен на електронскиот систем на Бирото за јавни набавки.

Се бараат палми од видот влакнеста палма со височина на стеблото над 4 метри, кои потоа треба да бидат засадени во Дојран, Преспа, Гевгелија, Охрид и Струга.

Според директорот на ЈП „Македонски шуми“, Жарко Караџоски, половина милион евра е само проценетата вредност на набавката и оти палмите не мора да чинат толку скапо. „Минатата година исто засадивме палми, експериментално, со тоа што садевме ниски садници и видовме дека може да успеат во Македонија. Освен тоа, делуваат убаво и ги забавуваат туристичките места“.

Набавката е во согласност со Одлука на Владата донесена во рамките на Програмата за рурален развој. Освен стандардните документи потребни за учество на тендер, „Македонски шуми“ бара садниците да бидат со сертификат или уверение за нивната здравствена состојба и

да имаат декларација за потеклото и школуваноста на садниот материјал. Ако тендерот биде успешен, палмите ќе пристигнат на почетокот на ноември

ПРИЗНАНИЕ за најдобар работник за 2013 година

Ангел Митров, ракувач со градежна машина(булдожер), е прогласен за најдобар работник за 2013 година во ЈП Македонски шуми

На предлог на ген. директор Жарко Караџоски и менаџерскиот тим на ЈПМШ, а по иницијатива на вработените во ПШС Кожуф-Гевгелија, од минатата година за прв пат е воведено вакво признание, а него за минатата година го доби Ангел Митров, ракувач со градежна машина(булдожер), за особено

залагање и чесно извршување на работните обврски. До сега се доделувале признанија за најдобри подружници, а за првпат минатата година е доделено признание на поединец. Признанието, според зборовите на колегите и раководителот на подружницата кожуф, Гевгелија е дојдено во вистински раце, зашто се работи за вистински чесен, пожртвуван и вреден работник.

Серија состаноци за заштита на животната средина во Македонија

Прва работилница на заинтересираните страни за проектот „Поддршка на Република Македонија за изработка на Национална акциска програма (НАП) усогласена со 10-годишната стратегија за Конвенцијата на Обединетите нации за борба против опустинувањето (UNCCD) и за процесот на известување согласно Конвенцијата“ (UNCCD НАП проект)

На отворањето на работилницата, своите трудови ги презентираа претставници од МЖСПП, МЗШВ, Шумарски факултет Скопје. На тродневната работилница беа обработени повеќе теми од областа на заштитата на средина:

-Обврски на Република Македонија кои произлегуваат од UNCCD

-Првични наоди во врска со изработката на НАП (деградација на земјиштето)

-Заедничка работилница на двата тековни МЖСПП/УНЕП/ГЕФ проекти

-Заедничка имплементација на Рио Конвенциите

Третиот ден од конференцијата започна со Презентирање на активностите и резултатите од проектот „Поддршка на Република Македонија за ревизија на Националната стратегија за биолошка разновидност и акционен план и подготовка на Петтиот национален извештај кон Конвенцијата за биолошка разновидност “Биолошката разновидност во Република Македонија - состојба и закани.

Прв/почетен состанок за новиот проект „Постигнување заштита на биолошката разновидност преку создавање и ефикасно управување со заштитените подрачја и интегрирање на биолошката разновидност во планирањето на намената на земјиштето

На крајот следеше Презентација на завршените или тековните проекти во државата кои можат да бидат корисни за тековниот проект, со дискусија меѓу присутните заинтересирани страни.

ЕДИТОРИЈАЛ

Не оставајте во шумата ништо, освен трагите на вашите чекори

Лето во шума. Воздухот повремено затреперува со пријатна свежина, иако се` мириса на топлина. Чекорам по патеката, го прескокам поточето кое за миг ме заплиснува со распрскана свежина. Нема луѓе. Нема никој.

Само шумата и јас, чекориме една во друга, една кон друга, јас во нејзината таинствена длабочина...таа во тајните на мојата душа. И дишиме, двете. Со ист здив полека на почетокот, па забрвнато од забрзаните чекори. Застанувам. После потокот нема патека. На мене останува да ја искрчам со своите чекори ,препуштени на опуштеност на пријатен мирис на грмушките прошарани со диво цвеќе. Стеблата на дрвата ја полнат својата сила од исконското на шумата...водата и земјата. И расте шумата, раззеленета, збушена, мислиш ќе препукне од свежина. Зелена и темна во далечината. Ме мами да навлезам подлабоко пробивајќи се низ густото шибје, кое, и кога ме гребе чинам, ме гали и се шири, ми прави пат до својата прегратка. Миризма недоловена. Густина која ме прегрнува, како да сака да ме заштити од загаденоста и вревата. Длабоко со својата тишина. На тишината и ги кажувам зборовите, а таа ми ги враќа. Разговарам со шумата.

Чекорам низ шибјето назад. Бескрај ми се причинува престојот во шумата, а само здив е.

Погледот ми го сече тажна глетка на скршени гранки. Откорнати дрвја ...Зар и овде?-се прашувам. Некои се на земјата, а некои во полупроцеп од својата средина висат во болка. Од гранките наведнати над земјата, слушам крик. И дрвјата чувствуваат и болка и љубов и пријател и непријател. Со сè срце сакам да ме сметаат за пријател, да знаат дека ги сакам и дека после секоја прошетка низ шумата, полесно мирувам и послободно дишам.

Мојата душа е исполнета, духот освежен со чувство дека и шумата се движи. Како и човекот. И шумата шета низ своите сништа и лелеавоста на гранките. Занесено. Таа е секогаш нова, поинаква. Го менува својот лик, следејќи ја желбата на дрвјата за секојдневна промена. И животните се тука, ги чувствуваат иако се скриени зад некои свои закони, го чуваат својот простор на мирот и тишината. Шумата со сè што е во неа се движи. Нечујно, тивко, понекогаш диво и незапирливо, тече како планинските потоци кои ја сечат нејзината утроба и извираат измамани од сончевите зраци за да ѝ дадат живот.

Соња Никчевиќ

НАМАЛУВАЊЕ НА ЦЕНАТА НА БУКОВО ОГРЕВНО ДРВО

Во ЈП „Македонски шуми“, денес (04.08.2014) е одржана Конференција за печат на тема „Намалување на цената на буково огревно дрво“. Конференцијата за печат, во отсуство на генералниот директор Жарко Караџоски, ја одржа помошник директорот на Секторот за комерцијални работи, м-р Тони Јованов.

“Преку 30% од населението во РМ се грее со огревно дрво, а околу 70% од вкупниот етат е огревно дрво од бука. Со цел да им излезе во пресрет на сите граѓани во Република Македонија, особено на ранливите категории на граѓани, ЈП „Македонски шуми“ одлучи да ги намали цените на буковото огревно дрво. ЈП „Македонски шуми“ располага со доволно количини на дрвна маса во складовите во Скопје и државата, за претстојната грејна сезона. Сите заинтересирани граѓани кои сакаат да купат буково огревно дрво од стовариштата на ЈП „Македонски шуми“, веќе од денес може да го сторат тоа, по нова, намалена цена за 10 % за сите физички лица и 15 % за граѓаните корисници на социјална помош. Се надеваме дека ова ќе претставува голема помош за граѓаните кои го користат дрвото како енергенс и дека ќе им помогне во намалување на трошоците во овој период.

Сите заинтересирани граѓани кои сакаат да купат буково огревно дрво од стовариштата на ЈП „Македонски шуми“, од 01.08.2014 година, до 30.09.2014 година може да го сторат тоа, по нова, намалена цена за 10 % за сите физички лица и 15 % за граѓаните корисници на социјална помош. Ние располагаме со 48 складови на огревно дрво на целата територија на државата и залиха од 36 000м³, што значи дека има доволни количини на дрва и сите кои авансно ќе ја направат уплатата, ќе добијат дрва по оваа цена. Би апелирал до сите купувачи на огревно дрво, да побараат потврда за легално посечено дрво (треба да е жигосано), зашто на пазарот има и бесправно посечено дрво кое може да биде предмет на одземање. Уплатите можат да се извршат на сите пунктови во складовите, во дирекцијата на ЈП Македонски шуми и во сите подружници.

Одлуката за намалување на цената ја донесе Управниот Одбор на ЈП „Македонски шуми“, имајќи го предвид периодот кога граѓаните се снабдуваат со огревно дрво за претстојната грејна сезона.

1. По намалени цени ќе можат да купат буково огревно дрво физички лица кои ќе извршат целосна уплата на потребната количина, и тоа во износ од 10% од цената утврдена со главниот ценовник за главни шумски производи.

2. На купувачи-физички лица-припадници на категоријата социјални случаи, кои ќе извршат целосна уплата на потребната количина буково огревно дрво, им се одобрува работ во висина од 15% од износот на утврдена цена за количина до 5м³. Припадноста на оваа категорија купувачите треба да ја докажат со исправа издадена од надлежен орган. Тоа значи дека новата цена на буковото огревно дрво со попуст од 10% е 2133,60 денари за метар просторен, а цената за лица корисници на социјална помош со 15% попуст е 2015,03 денари. На новинарско прашање за присуство на нелегално посечено дрво, пом. директорот одговори дека: “ЈП „Македонски шуми“, е во постојана комуникација и соработка со сите субјекти за заштита во државата.

Погранична и редовна полиција е во постојана соработка со Шумската полиција која врши проверка на сите возила товарени со дрва во државата, се проверуваат испратниците за превоз и се гледа дали дрвото е жигосано. Во последно време има тенденција на намалување на присуство на нелегално дрво, и ние апелираме до сите граѓани кои ќе забележат вакви активности, да пријават до Шумската полиција или првата полициска станица, зашто, само со зголемување на свесноста на граѓаните за дрвото како еколошка категорија која има важна улога во глобалното затоплување пред се, може да се намали оваа немила појава. Со грижата за шумите се води грижа за животната средина и се заштитува буџетот на граѓаните, кои се сигурни дека купуваат легално посечено дрво. На прашање дали на време ќе бидат испорачани дрвата, беше позитивно одговорено, односно дека на складовите има доволни количини на буково огревно дрво и тие ќе бидат на време испорачани.

Актуелноста на темата “Намалување на цената на буково огревно дрво” на Конференцијата за печат предизвика голем интерес на новинарските екипи кои го проследија овој настан.

ВРАБОТУВАЊЕ ЗА 300 ЛИЦА СО ИНВАЛИДНОСТ - ПОТЕГ ЗА ПОЧИТ

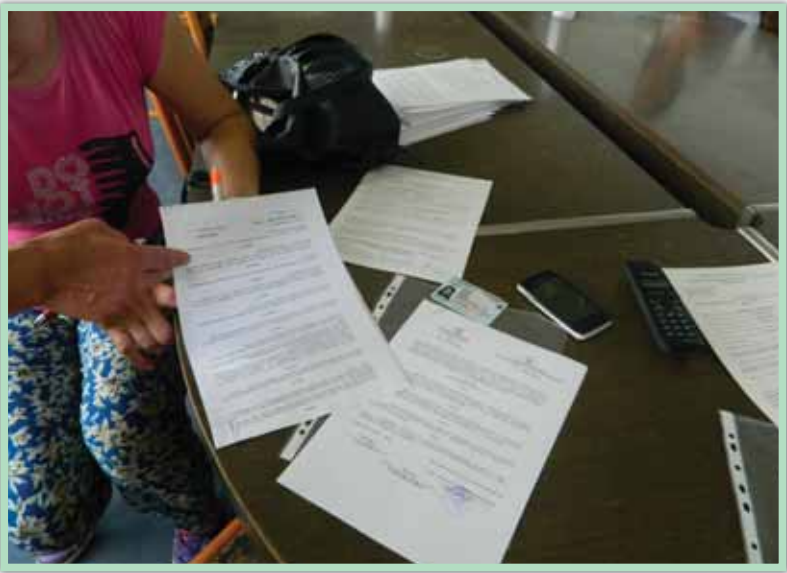

Врз основа на член 22 и член 23 од Законот за работните односи („Службен весник на Република Македонија“ бр.54/2013 - пречистен текст), член 1 и 2 од Законот за вработување на инвалидни лица („Службен весник на Република Македонија“ бр.44/00, 16/04, 62/05, 113/05, 29/07, 88/08, 161/08, 99/09 и 136/11), и член 37 став 2 од Закон за јавни претпријатија („Службен весник на Република Македонија“ број 38/96, 6/2002, 40/2003, 49/2006, 22/2007, 83/2009, 97/10 и 6/2012), Заклучок на Влада на РМ бр.41-17/163 од 24.10.2013 година, Програмата на Влада на РМ за вработување на 300 лица со инвалидност бр.41-7976/1 од 29.10.2013 година, Одлуката за измена и дополнување на Правилникот за внатрешна организација и систематизација на работни места и исплата на плати во ЈП „Македонски шуми“ Скопје бр.02-1073/3 од 30.10.2013 година и Одлуката за објавување на јавен оглас за засновање на работен однос на неопределено време на 300 извршители (лица со инвалидност) бр.02-1073/4 од 30.10.2013 година, донесени од Управниот Одбор на ЈП „Македонски шуми“ Скопје, јавното претпријатие за стопанисување со шуми „Македонски шуми“ Скопје, распишува

ЈАВЕН ОГЛАС за засновање на работен однос на неопределено работно време за вкупно 300 извршители (лица со инвалидност) и тоа:

1. Помошни работници - 160 (стоишееет) извршители со НКВ, ПКВ, НСО, КВ и ВКВ
2. Референти - 100 (сто) извршители со ССС или ВШС степен на стручна подготовка и тоа:
3. Соработници (Советници) - 40 (четириесет) извршители со ВСС степен на стручна подготовка

Кандидатите требаше да ги достават

следните документи:
- Пополнета и потпишана Апликација и формулар на пропишан образец кои може да се преземат на следниот линк, од веб страницата www.avrm.gov.mk; www.mtsp.gov.mk или од Архивата на ЈП „Македонски шуми“ Скопје и од архивите на подружниците во јавното претпријатие. Диплома или уверение за завршен вид и степен образование; Копија од уверение за државјанство на Република Македонија, како и Копија од наод и мислење за вид и степен на инвалидност издаден од страна на надлежен стручен орган или наод и мислење за оцена на работната способност издаден од страна на Комисијата на Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија.

За огласот имаше голема заинтересованост, но поради спецификата на состојбата на лицата кои се вработуваа, постапката мораше да ги помине сите филтри потребни за валидно и фер дадена шанса на сите баратели. Особено беше важен наодот и мислењето за видот и степенот на инвалидност издаден од страна на надлежен стручен орган или наод и мислење за оцена на работната способност издаден од страна на Комисијата на Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија. Во почетокот на август беа потпишани Договорите за вработување, а потоа со соодветните институции кои изразија потреба од ваков тип на работници, беа потпишани спогодби за преземање, со што овој процес и покрај макотрпната и комплексна работа се приведува кон крајот. На потпишувањето на првите договори во ЈП Македонски шуми, стигнаа сите порано повикани и во тек на три

дена се потпишуваа договорите. Ние присуствувавме на првиот ден на случувањето на овој значаен чин во животот на овие лица, кои конечно си го најдоа „своето место под сонцето“. Возбуда, неверувањето дека конечно, ете, се вработиле, беа изразите на лицата, претежно млади и полни со надеж. Младите инвалидизирани лица беа во придружба на

родителите, кои не ја криеја насмевката и со неверица гледаа како нивните деца потпишуваат договори за вработување. „Многу сум возбуден и не можам да поверувам дека ќе работам работа за која се школував, графички техничар-ни рече младиот Илчо Димитриовски пресрекен што иако судбината му оневозможила нормален живот, сепак не се чувствува на маргините на општеството. Тоа го потврди и неговата мајка која го придружуваше.“
Ифтим Тренчев, малку повозрасен човек, татко на три деца, рече дека долго ја чекал оваа шанса, по претходно изгубената работа и затоа е пресрекен што, кол-

ку-толку ќе им иовозможи основни средства за живот на неговите деца.
Сашо Лакордов е графичар по професија, нема работено досега и сега ја гледа шансата да докаже дека иако, со статус на инвалидизирано лице, сепак ќе покаже дека чесно ќе си ја работи својата работа. насмевката на лицето на неговиот татко, ни го потврди тоа... И другите три дена се потпишуваа договори и тоа претежно со лица од внатрешноста на државата...некои од

нив не сакаа да дадат изјава и да се фотографираат... ние го разбравме тоа и им посакавме успех на новите работни места кои ќе бидат доказ за нивниот квалитет и интегритет, нешто што е овозможено од Владата на Р. Македонија и ЈП Македонски шуми, која беше посредник и непосреден координатор на спроведувањето на овој оглас. Во соработка со Министерството за труд и социјала, Комисијата на Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија, Агенцијата за вработување на РМ, координатор на проектот беше Коста Парлапанов, помошник директор во Секторот за комуникации и меѓународна соработка од областа на шумарството и вработените во овој сектор, кои успешно ја извршија оваа општествено важна задача.

**Интервју
со шум.инж.Коста Парлапанов,
помошник директор на
Сектор за комуникации и
меѓународна соработка
од областа на шумарството**

КОМУНИКАЦИИТЕ И МЕЃУНАРОДНА СОРАБОТКА, ОСНОВА ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА ВО МЕЃУНАРОДНОТО ШУМАРСТВО

При крајот на минатата година е формиран нов сектор во ЈП “Македонски шуми”, кој што со своите активност ќе ја покрива областа на комуникациите и ќе го подигне нивото на меѓународна комуникација од областа на шумарството. За плановите и задачите на овој сектор разговараме со шум.инж.Коста Парлапанов, помошник директор на Сектор за комуникации и меѓународна соработка од областа на шумарството

Потреба од формирање на Сектор за комуникации и меѓународна соработка од областа на шумарството во ЈП Македонски шуми

Самото живеење во едно модерно време коешто бара нови начини на комуникација и следење на светските трендови беше императив за формирање на еден ваков сектор. Светот комуницира се помодерно и помодерно, развитокот на ИТ технологијата е многу напреднат, се активира комуникација преку социјалните мрежи, интернетот, а сето тоа си носи потреба од следење на овие движења и меѓународна соработка којашто во изминатиот период во ЈП Македонски шуми била на многу ниско ниво.

Една од целите на овој сектор е создавање на поквалитетна и посодржајна меѓународна соработка на ЈПМШ со околните шумарства, па и пошироко, при што се собираат драгоцени искуства кои понатаму се имплементираат во развојот на претпријатието. Покрај комуникациите и меѓународната соработка во рамките на работата на секторот се влезени и сите проекти во коишто е моментално

вклучено ЈПМШ со што се придонесува на прибирање на средства од ИПА фондовите.

Во план е формирање на една екипа на стручни и образовани кадри која ќе го следи објавувањето и реализацијата на сите проекти држава кои што ќе можат да се имплементираат во нашата работа. Секако дека овие вработени ќе треба да ги следат современите движења преку постојани едукации.

Задачи и цели на Секторот

Што се однесува на целите кои ги зацртавме и на кои тековно работиме, тие се однесуваат на санација на постоечкиот софтвер, на средување на фиксната и мобилната телефонија и интернет со цел да се намалат трошоците на претпријатието. Ќе се работи на осовременување на постоечките капацитети со крајна цел заштеда на средства преку набавување на нови центри, компјутери, мрежно поврзување со подружниците, со што ќе се овозможи несметана електронска комуникација којашто знаеме дека е

побрза, поефективна, а со тоа ќе се минимализира потребата од принтери, факсови и хартија, а секако се намалени и поштенските трошоци. Покрај тоа ќе се воведат и нов електронски систем на испратници, а затоа се потребни и нови современи уреди кои што ќе можат да ја овозможат ваквата комуникација која истовремено и е попрактична, посигурна и поефтина. Во тек е подготвката на новата ИТ стратегија со која ќе биде поставен интегриран софтверски систем којшто ќе треба да профункционира, а за што е сепак потребно време, но се надеваме дека за 2-4 години ќе имаме конкретни и системски решенија.

Реализација на План за тековната година, извршени работи и тековни проблеми

Со претходно кажаните мерки, интерната комуникација ќе биде доведена до оптимално ниво. Што се однесува до екстерната комуникација, Владата има зацртано дека сите институции меѓусебно треба да комуницираат електронски, а ние ќе мора да го фатиме тој тек, односно интегрирање во тој систем. И за овој проект ќе бидат потребни стручни лица од оваа област. Значи, станува збор за доекипирање на секторот пред се, а потоа спроведување на зацртаните цели. Покрај во дирекцијата овој процес ќе продолжи и во подружниците каде што е исто така потребен млад стручен кадар. Ние се надеваме дека од Владата ќе добиеме виза за вработување на млади кадри, а главен аргумент ќе ни биде високата старосна граница на возраст на вработените.

Следење на современите движења во меѓународните шумарски организации и нивна имплементација во програмата на Секторот

Во моментот секторот подготвува учество во три меѓународни проекти, од кои еден со Грција е подготвен, а останатите се во тек. Во средината на април месец ЈПМШ беше домаќин на на регионалните шумарства во соработка со SWG при што се размени драгоцени искуства од областа на шумарството и тоа како насоки за развој на шумарството во иднина, со што нема да се дозволи т.н. еколози и биолози да го преземат приматот во заштитата на шумата. Овој проект и натаму продолжува и ние ќе бидеме и понатаму активни во понатамошната реализација. До крајот на оваа и почетокот на идната година се планирани уште две конференции чии заклучоци ќе бидат доставени и во Брисел, а ќе се одне-

суваат на проблемите со кои се соочува шумарството и начинот на нивно решавање. Ова се однесува и на секоја држава одделно, но и на ниво на сите балкански држави заедно.

Еден од значајните начини на маркетиншко излегување на пазарот се и саемските манифестации и ние се подготвуваме за посета на саем во Солун во текот на септември, како и други саеми во околните земји, каде што би требало да се појавиме подготвени со конкретни маркетиншки материјали. Сето ова е со цел да се пронајдат нови купувачи и да се повратат старите кои за жал ги изгубивме и конечно шумарството го заземе своето место во регионот. За таа цел имавме посета во Албанија каде е добар потенцијален пазар на огревно дрво и расаднички материјал. Значи секторот заживува, меѓутоа треба време да се реализираат сите наши планови.

Проблеми во секторот

Има секако и тие се изразуваат главно во недостаток на кадар. Секако обрнуваме внимание на меѓусекторската соработка со подобрена електронска соработка, а за маркетиншки настап добра соработка со секторот за комерција. Значи, треба да се работи системски, а не стихично. Само со добра меѓусекторска соработка и непречена електронска комуникација со подружниците, може да се дојде до резултат, а тоа е современо

РАБОТИЛНИЦА ЗА ШУМАРСТВО

ловиштата со кои стопанисуваме, а за кои сметаме дека постои интерес на пазарот. Тука се и другите шумски производи, како економска категорија која не е за занемарување.

Примарна задача на Секторот е создавање на позитивна и реална слика на современо претпријатие кое ги гласира своите капацитети и можности. Покрај комуникациите меѓу секторите, тука е и соработката со медиумите, преку редовно организирање на

претпријатие кое во секој момент може да се појави на пазарот и на било кое ниво да одговори на современите движења во шумарството.

Планови за проширување на меѓународната соработка и придобивките од неа

Се планираат посети на околните шумарства при што ќе се преземат искуства во однос на формирање на т.н. заштитни шуми, како и преземени искуства на технолошко следење на продажба во шума и слично. Искуството за заштитени подрачја е најадекватно со соседна Бугарија и во иднина планираме да го пренесеме тоа искуство теоретски и практично. Ние имавме едно лошо искуство со Смоларските водопади, кое беше дадено на стопанисување на локалната самоуправа, а се наоѓа на територијата со која ние стопанисуваме со шумите. Значи, искуството од Бугарија кажува дека во рамките на подружниците можеме да направиме т.н. заштитни подрачја, со кои самите ќе стопанисуваме и управуваме. Кај нас, во државата имаме проблем со мешање на поимите стопанисување и управување. Ние сега настојуваме ова правило да влезе и во законските измени, зашто мислам дека ние сме најсоодветна институција за тоа, а тоа подразбира сите одгледни мерки, заштита и грижа за шумите. Во соработка со Секторот за одгледување, заштита на шумите, екологија и лов, планираме подобра и покомплетна промоција на ловниот туризам и

прековните активности на ЈП. Со формирањето на секторот се регулира постојаното ажурирање на њеб страницата на ЈП Македонски шуми, се отвори Фејсбук профил на ЈП Македонски шуми, каде што секојдневно се објавуваат актуелности од работењето и активностите, редовно излегува и списанието Наши шуми, кое со новата концепција е насочено директно кон афирмативно претставување на работата во шумарството, со што се приближуваме до сите кои имаат поинаква слика или недоволно го познаваат шумарството како стопанска гранка.Имаме рекламни банери на неколку актуелни веб страни и портали.

Значи, како заклучок, можеме да кажеме дека Секторот ќе работи на промоција на капацитетите на ЈП како во државата, така и надвор, следејќи ги современите трендови, се во интерес на подобрување на имиџот на ЈП Македонски шуми.

Соња Никчевик

Секторот за шумарство и ловство при Министерството за земјоделие, шумарство и водостопанство на Р. Македонија, на 02. и 03.јуни, 2014. во Скопје, беше домаќин на Работилница за шумарство“Институционални перформанси на шумарскиот сектор во Македонија-репери и научени лекции од примери на најдобра пракса на земји членки на ЕУ“. Организатор на оваа работилница е ТАИЕХ (Инструмент за размена на техничка помош и информации на Европската комисија)

Секторот за шумарство и ловство при Министерството за земјоделие, шумарство и водостопанство на Р. Македонија, на 02. и 03.јуни, 2014. во Скопје, беше домаќин на Работилница за шумарство“Институционални перформанси на шумарскиот сектор во Македонија-репери и научени лекции од примери на најдобра пракса на земји членки на ЕУ“. Организатор на оваа работилница е ТАИЕХ (Инструмент за размена на техничка помош и информации на Европската комисија). Целта на работилницата е да послужи како добра почетна точка за процесот на трансфер на искуства од земјите членки на ЕУ за институционална трансформација на шумарскиот сектор во Република Македонија и да обезбеди политички опции и трансформација на управувањето во согласност со локалните политички, социјални и еколошки услови. На работилницата, покрај домаќините од МЗШВ, ЈП Македонски шуми, Шумарскиот факултет, МОЕПП, Асоцијација на приватни шуми, CNVP- Македонија, со свои трудови присуствуваа и експерти на ТАИЕХ од Р. Бугарија, Р.Хрватска, Р. Словенија и Финска. Модераторот на работилницата, мр. Војо Гоговски нагласи, дека:“ Врз основа на презентациите, се очекува да се развијат дискусии за можностите, предизвиците, развојот на алтер-

нативи при стопанисување со шумите, во смисла на политичка и стратегиска рамка, организациски перформанси, вклучувајќи го државниот и приватниот сектор, како и можности за бизнис во шумарскиот сектор.“

По завршувањето на процесот на трансфер на искуства од земјите на ЕУ, Генералниот директорат за проширување треба да ги земат предвид новите ТАИЕХ апликации за Експертска мисија и Студиска посета.

Инаку, според зборовите на организаторот на настанот и модератор на работилницата, Јурант Дика, Работилницата протече во исклучително добра и конструктивна атмосфера, имајќи го предвид нивото на учесниците како и темите кои се обработуваа. Организаторот ги доби сите пофалби, пред се за идејата оваа работилница да се одржи во Македонија, за организацијата која беспрекорно течеше(според зборовите на присутните) и за искуствата кои ќе има можност да бидат аплицирани во идната работа на засегнатите институции.

ПРИЗНАНИЕ ВО ВИСТИНСКИ РАЦЕ

Ангел Митров, ракувач со градежна машина (булдожер), е прогласен за најдобар работник за 2013 година во ЈП Македонски шуми

- Добитник сте на првото признание доделено за најдобар работник. Какво е чувството да се биде прогласен за најдобар работник во ЈП Македонски шуми?

Чувството не може да се опише. Ова треба да се доживее за да се сфати дека е јаве, а не сон. Среќен, пресреќен... им посакувам и на моите

колеги да го доживеат ова. Денес е остварен мојот сон, да добијам признание за мојата работа, по предлог на моите колеги. Овој момент го чувствувам како награда за сето мое залагање на работното место за изминативе 32 години работен век во ЈП Македонски шуми. Признание за сите километри поминати низ шумата која била мој втор дом, признание за сите километри пробиен пат, рамнење, навлегување во шумата, во нејзиниот центар, со цел да се приближи шумата на човекот, да се допре до нејзините најдлабоко скриени места преполни со убавина, а пред се да се овозможи патот до секој можан дел од шумата како стопанска целина. За мојот работен век имам пробиено многу км патишта во шума, -ја започнува својата приказна првиот добитник на признание за најдобар работник на ниво на поединец во ЈП Македонски шуми. Фото плакета

На предлог на ген. директор Жарко Караџоски и менаџерскиот тим на ЈПМШ, а по иницијатива на вработените во ПШС Кожуф- Гевгелија, од минатата година за

прв пат е воведено вакво признание, а него за минатата година го доби Ангел Митров, ракувач со градежна машина(булдожер), за особено залагање и чесно извршување на работните обврски. Заслужено признание за овој, пред се скромен и вреден работник кој се гордее со својот булдожер, го сака го чува и почитува. Со него, минатата година за првпат е влезено во прашумата на Кожуф планина МОР'ТО, како што велат во овој крај. Победена е уште еднаш планината, отворен е патот во неа. А, во неа дрва стари стотици години, високо вишнеат кон небото, не можејќи да се шират. Сега со проредите што ќе се направат, дрвото ќе "добие" простор и да се шири, а тоа е патот до поквалитетна и поголема дрвна маса за потребите на ЈПМШ.

Настанот на свеченото доделување, започна со поздравниот говор на раководителот на ПШС Кожуф – Гевгелија, Глигорчо Радински, кој ги поздрави присутните и ја изрази гордоста за признание доделено на вработен во подружницата, за првпат, истакнувајќи ја чесноста, работливоста и скромноста на Ангел Митров, посакувајќи му успех во понатамошната работа. На Ангел Митров, плакетата со посебна посвета, во име на генералниот директор, му ја врачи Коста Парлапанов, помошник директор во Сектор за комуникации и меѓународна соработка од областа на шумарството, на скромната церемонија која му ја организираа колегите од ПШС Кожуф, на својот почитуван колега. На церемонијата учествуваа колеги, пријатели од подружницата,

а сметајќи го признание на Ангел за локална заслуга, беа присутни и градоначалникот на Гевгелија, г-дин Иван Франгов и пратеникот во Собранието од овој град, г-дин Драги Цуклев .

Градоначалникот на Гевгелија, Иван Франгов, во оваа пригода рече:

-Чест и задоволство ми е да ја споделам радоста на овој свечен момент добитникот на признание за најдобар работник доделено од страна на ЈП Македонски шуми, во кое на територијата на целата држава има околу 2400 вработени. Фактот што доделувањето на признание започнува токму во ПШС Кожуф – Гевгелија, укажува на тоа дека на територијата на нашата општина

успешно функционира еден компактен дел од системот за стопанисување со шуми, со кои територијата на нашата општина изобилува. На добитникот, Ангел Митров кој е препознаен од колегите за вреден и чесен работник, му честитам и му посакувам успех во работата.

Поздравен со бурен аплауз, Ангел Митров им се заблагодари на сите присутни и своите колеги, скромно и кусо, со неколку збора, не криејќи го притоа задоволството и радоста за добиеното признание.

"Во шума сум од 1992 година, каде се вработив во тогашното Шумско претпријатие "Кожуф", првично како општ работник. Тој период беше периодот на распаѓањето на Југославија, а мене како на млад човек ми беше потребна работа. После година и пол почнав да работам како дотурач на трупци, фазата сеча и дотур тогаш беше работена од внатрешни извршители. Повторно бев вратен на фазата сеча и тогаш започна и приватизацијата на основните средства и јас работев една до две години на работно место секач. 2.декември 1996 е

клучен момент за мене, станав помошник на ракувач со градежна машина, бидејќи колегата кој дотогаш работеше беше пред пензија и ме обучи за многу кратко време. Благодарение на него јас чесно и со негова помош го научив занаетот. Ја научив работата и со текот на времето почнав да обучувам млади кадри кои потоа беа задолжувани со други машини. Напоредно со тоа јас како лиценциран минер ја работев и таа работа, значи поставував мини за пробивање на патот и потоа со булдожерот ја довршував работата. Во тој период работев со булдожер ТГ 110 и комбинирано со минерската работа со помош на колегите успевавме на време да ја завршуваме работата, но тоа значело целодневна работа во секакви временски услови. Голема пречка во тековното работење беа старите машини кои секојдневно се расипуваа така да моравме да бараме начини и да се снаоѓаме со резервни делови и сами да ги поправаме машините. Со тие машини кај кои се расипуваше "долниот слој" работевме до 2004 година кога дојде фирма која комплетно на сите машини го замени тој дел и со тоа значително се зголеми продуктивноста. Крај на сите овие проблеми беше новата машина која претставуваше најголема радост за мене, а се покажа дека навистина со квалитетна и нова машина се надминуваат можностите, се разбира ако постои желба.

- Тогашната реализација на пробиени патишта е неспоредливо помала од оваа што сега ја имаме како реализација со новиот булдожер ЛИУ ГОНГ ТГ 160 - ја продолжи својата приказна, Ангел. За споредба ќе наведеме дека за 2013 година, во сезоната се пробиени 12 километри, 10 километри реконструкција и 20 километри прочистување на патишта што е резултат за почит. Во овој период бев на испомош и во подружниците во Кавадарци и во Демир Капија каде што исто така се одработи потребната работа, но тоа го оставаме на резултатот на тие подружници. Почнав да зборувам за новата машина која што и беше доделена на подружницата на 2013 година и која што за мене значеше и сеуште значи средство за работа со кое што може да се постигнат максимални ре-

Во разговорот се приклучи и Ване Јованов, технички раководител на подружницата Кожуф-Гевгелија, кој како непосреден претпоставен на Ангел ја истакна неговата пожртвуваност на работното место, особено неговата испомош во соседните подружници каде што и покрај отсуството од дома престојот во тие подружници не сакал да се одрекне од булдожерот сметајќи дека тој најмногу ќе се грижи за него. Во тој период помошник за производство беше Златомир Бибошки којшто во Ангел препозна добар и чесен работник и еден од првите булдожери му го довери нему на управување. фото

“Најголемото разочарување на еден ракувач за машини кој домаќински си ја завршува работата е, макар и привремено земање на машината. Јас тоа го почувствував во моментот кога булдожерот требаше да оди во Кавадарци и Демир Капија, друг да ракува со него. Во тие моменти настанува една празнина која тешко се надоместува зашто ракувачот со машина треба да си ја познава машината до нејзината срж. Во тоа е суштината на домаќинското работење кое треба да биде императив на секој работник особено ако е задолжен со основно средство за кое треба да се грижи, а тоа треба да го знаат и колегите од Дирекцијата на ЈП кои организациски ја планираат работата во подружниците.”-констатираше Ангел.

Во таа насока беше и коментарот на Ване дека всушност благодарение на работливоста и професионалноста на Ангел и младите машинисти со кои што тој работи, во подружницата нема потреба од ангажирање на надворешни извршители. Благодарение на неговата работа за прв пат се влезе во досега недопрената природа којашто се смета за прашума местото викано Мор’то, зашто не се успеало да се влезе. Таму има дабова шума стара дури околу сто години а токму заради непристапноста оваа огромна дрвна маса не била користена. За прв пат минатата година Ангел со новиот булдожер проби три и пол километри шумски пат со ископ

зултати. Ако додадам дека ја сведов потрошувачката на гориво на оптимално ниво, односно 8,5 литри на м/ч, значи дека сум многу задоволен што конечно можам да си ја реализирам својата работа, а во последно време и да бидам награден за тоа со стимулација од 60 денари по час, што морам да признам дека мене не ми значи многу, затоа што моето задоволство е коректно и комплетно завршената работа во шума.

Ретко е да се види и чуе, безрезервна поддршка и без исклучок, пофалби и признание дека плакетата е доделена на вистинскиот човек. Сите присутни ја споделија радоста на Ангел како човек кој навистина го заслужил тоа, особено заради својата скромност, честост и работливост.

од 5- 10 метри длабочина. Бенефитите од ова допрва ќе се почувствуваат. Во иднина се очекува од ова ШСЕ да се извадат околу 20 000 кубници дрвна маса. Во оваа ШСЕ е направен обид осумдесетите години, да се влезе, но со таа механизација тоа не било возможно. Дополнителна помош за влегување во ШСЕ Дошница 2, местото викано Конска река е и новиот пат кој беше направен до ски-центарот Кожуф. Значи, со ова е надмината една фаза која што се чинеше невозможна. Изгледа дека сето ова што го имаме постигнато не би се постигнало без добра организација на работа, за која што е заслужна целата екипа и која покажува високо ниво на совесност и добра организација. Нашата подружница е пример дека основните средства треба да останат во подружницата и оптимално да се употребат, а со тоа се големи и заштедите. Според некои пресметки за пробивање на еден километар шумски пат со надворешен изведувач чини околу 5000 евра, а ние од доаѓањето на новата машина имаме пробиено со сопствени сили 20 километри пат со што излегува дека булдожерот е отплатен, а кога се има предвид дека е сеуште нов и дека нема потреба од резервни делови се наметнува заклучокот дека со домаќинско работење може да се исклучат надворешните извршители. Што се однесува на Ангел, нашиот драг колега, можам да кажам дека навистина е чесен, работлив и пред се домаќински се однесува со се што има до сега сработено. Неговата педантност и грижливост може и да се провери во еден “тефтер”, каде што тој се забележува:кога е направен сервис, кога треба да се смени масло, да се поправи некој дел...се му е запишано. А за односот со ко-

легите да не зборувам, видовте денес и ви гарантирам дека сите кои му честитаа го направија тоа најискрено и од срце. Особено го почитуваат неговите помошници на кои тој им го предава знаењето несебично, еве, негов помошник е Тони Доцевски, млад човек кој во Ангел гледа како на идол.

- Наградата ја добивте на предлог на колегите од тоа произлегува заклучокот дека всушност признанието пред се е доделено на личност и чесен човек, а после на работник. Мојот заклучок е дека не може некој да биде добар работник, а лош човек. Наградите се доделуваат на комплетни личности, а токму таков е Ангел Митров.

“Јас за себе не можам да зборувам, зашто јас работата ја подразбирам како нешто што треба чесно, професионално, на време и со сите можни заштеди да се сработи. Колегите веројатно го имаат тоа препознаено и јас сум исклучително задоволен што сум првиот кој го добива индивидуално ова признание за најдобар работник и се надевам дека го оправдав.”

Одушевени од скромноста на овој човек, од неговите успешно завршени задачи, одрекувањата кои оваа професија ја бара, предаденоста на работата и пред се огромната љубов која блеска од овој благороден човек, ни стана јасно зошто е првиот добитник на ова признание. Затоа што го заслужува.

За тоа сведочат фотографиите со сите што му честитаа, најсрдечно и со нескриени желби за се најубаво.

Подготвила Соња Никчевиќ

ВО ПАЗУВИТЕ НА КОЖУФ-ПЛАНИНА

“Односот огревно и техничко дрво е 2:1, во корист на огревното дрво и тоа претежно буково дрво. Битно е дека ја задоволуваме побарувачката на пазарот. Цел ни е и да ги вратиме купувачите на огревно дрво и техничка маса од соседна Грција, што секако ќе биде добар придонес за општата финансиска состојба. ПШС Кожуф –Гевгелија е позната по техничкото дрво, зашто е квалитетно и затоа е барано”- ни рече раководителот на ПШС Кожуф –Гевгелија, шум инж. Глигор Радински .

Подружницата гравитира на простор од 4 општини: Гевгелија, Богданци, Дојран и Кавадарци, со вкупна шумска површина од 54738 ха. и од истата 46128 ха. е обрасната со шума, а 8610 ха. е необрасната површина. Од ова на високостеблени шуми отпаѓа 10067ха, а останатото се нискостеблени, 30061ха. Видови застапени на овој регион се претежно бука, црн и бел бор, малку ела, а од нискостеблени-даб, габер, јасен и др.

Вкупната дрвна маса изнесува 3 706 080м3, сечив етаж е 52 768 м3, кој се исполнува просечно 75%. 8000 м3 од оваа дрвна маса се техничко дрво, додека остатокот е огревно дрво и тоа претежно буково. Стопанисува и со три ловишта: “Висока чука”, “Карабалија” и “Милисин”, со вкупна површина 20 000ха. Ловиштето “Милисин” е од затворен тип и се протега на површина од 317ха, за дива свиња, елен лопатар и срна. Овој капацитет е инфраструктурно опремен и располага со комплет опремена ловечка куќа за сместување на ловциите. Потребите за посадочен материјал, подружницата ги снабдува од сопствен расадник со шумски видови(чемпрес, даб, црн и бел бор, смрча, костен и друго).

Во шумата зачекоруваме со мојот домаќин, шум. инж. Јован Јованов. Го знаат како Ване, а Ване го познава Кожуф, ја познава планината и нејзината утроба. Патуваме низ стрмоглавите шумски патишта со Лада Нива, старо возило, кое “само си го знае патот”- вели Ване. Јас, пак, мислам дека искуството е во прашање и замислувам: како ли изгледа патот во дождливи денови, под снег? Се ноаѓаме

сред шумата, навлегуваме во нејзината таинствена длабочина. Ме трогнува свежината и дишам заедно со шумата. Застанувам. После потокот нема патека. Стеблата на дрвата ја полнат својата сила од исконското на шумата...водата и земјата. Израснала шумата, раззеленета, збушена, мислиш ќе препукне од свежина. Зелена и темна во далечината. Ме мами да навлезам подлабоко пробивајќи се низ густото шибје, кое, и кога ме гребче чинам, ме гали и се шири, ми прави пат до својата преградка. Миризба недоловена. Густина која ме прегрнува, како да сака да ме заштити од загаденоста и вревата. Длабоко со својата тишина. На тишината и ги кажувам зборовите, а таа ми ги враќа. Разговарам со шумата. Во мислите, зашто покрај убавата глетка, шумата во себе крие огромно богатство кое на човекот му стои на располагање.

Искусниот шумар Ване Јованов објаснува: “Фазата на сеча, дотур и превоз во шума се всушност самото производство на дрво, огревно и техничко, материја со која располага и работи ЈП Македонски шуми. Започнува запознавањето со овие тешки процеси во шумата. Ме зачудува леснотијата на опишувањето на работата на мојот водич, а изумувам дека тоа е негово секојдневие во секакви временски услови, негово и на неговите колеги шумари. Првата дестинација е ШС Конска река, локалитет Асан чешма. Овој пат е новопробие и е долг 3,5км. За првпат е влезено минатата година во непрегледната прашума. Направени се обиди во 80-тите години, но само се потрошило огромно количество динамит, но обидот за пробивање бил неуспешен. Од оваа страна, благодарение на патот кој е направен до ски-центарот Кожуф, а според плановите за пробивање, ние успеавме и тоа благодарение на новиот булдожер LIU GONG 160 и упорност и знаењето на булдожеристот Ангел Митров и неговата екипа. Летово планираме пробивање на уште 2км пат, така да за две-три години

ќе имаме пат кој ќе се поврзе со стариот пат и ќе можеме да стасаме до квалитетна дрвна маса, букови трупци. Оваа шума е стара околу сто години и по нејзината густина и големината на стеблата, ќе видите дека не се стопанисувала. Ќе најдеме и на стари прозукнати стебла кои веќе не можат да се користат како дрвна маса. Наидуваме на слика на ветроломни места, искршени стебла, но заради непристапноста, од оваа шума во следните години се очекува квалитетна техничка дрвна маса од 20 000 м3.” Со нас е и шум.инж. Наце Атанасов раководител на ШС Дошница 2, кој потенцираше дека за првото тромесечие планот за производство е исполнет околу 85%, а до крајот на сезоната веројатно ќе биде натфрлен, што се должи на добрата организација. Последните дождови направија проблеми со одвлекување на патот, но ние два-три пати го прочистувавме за да може работа да тече. Сепак, овој период од два-три месеци мора максимално да се искористи и да се постигне планот, 5-6000 м3, техничка маса. Сите работници булдожеристи, возачи и шумски работници доаѓаат во

шумата уште од 04 часот, за да се искористи денот и да се извлече

целата дрвна маса. Добро е што ние можеме сами да ја организираме работата, зашто работиме со сопствени сили и зависиме само од нас. Оттука и успехот. Потскокнува возилото по нерамниот пат, вешто заобиколувајќи ги дупките направени од дождот, ја сече шумата по трасираниот пат. foto

А шумата длабока, непрегледна, вишна-висока...до небото допира. Со сонцето се гали и мириса на свежина и на правот кој се дига од патот. И се е прекрасно импресионирачки...сонцето кое се прозира низ гранките и потоците што го сечат патот. Фотографирам. Си велам – овде не се потребни зборови, доволни се сликите околу нас. Со нив се доловува се: длабочината на шумата и височината на дрвјата и тешката работа на шумарите...дури и мирисот на воздухот и текот на потоците се се гледа. И пленувачки прекрасно.

Стигнуваме до местото каде престојуваат машинистите, трактористите, булдожерите. Тука е булдожерот на Ангел, ЛУИ ГОНГ –ТГ 160, и неговиот помошник Тони Доцевски, кој се грижи во негово отсуство. Трактористите, татко и син Петко и Перчо Роканчев. Чекаат задача и во импровизирани услови го поминуваат денот, на дрвената маса

чаши за вода, прирачни садови, клупи за седење. Во шумата. Прозборуваме збор –два за нивната работа, која мене ми се чини претешка, а тие зборуваат со леснотија, ведри, насмеани и подготвени за работи. “Такви се шумарите-ми вели Ване. Скромни и работливи, ја сакаат шумата и подготвени се за предизвиците и непредвидливите ситуации на кои наидуваат.”

Две-три поточиња ни го сечат патот. Посакувам да застамам и да ја почувствувам водата, но ми велат дека сега ќе стасаме на местото каде има чешма со температура на водата од 2-3С. Се наоѓаме на сред висока шума каде се чувствува неверојатна свежина. “Овде температурата е 15-тина степени пониска од градот, оттаму свежината”...и од водата која за миг делува “замрзнувачки”, како фрижидер. Две –три импровизирани куќички, приколки и со најлон покриени заклони. Дрвени маси и клупи и 7-8 шумски работници работници кои вршат шумски работи. Тие преспиваат во овие услови и по неколку дена. Повеќе од скромни, скоро бедни услови...шпорет, пластични садови, шишиња со вода и леб, кој на два дена им го носат. Така живеат овие луѓе и си го заработуваат лебот, навикнати на овие услови изгледаат скоро нормално. Се радуваат на секој новодојден и се фотографираме “за весникот “. Се растажувам за миг и не знам дали да им завидувам или да ги жалам. Сепак, тоа е нивен живот. Во шумата.

Се спуштаме надолу по падот, низ шумата. Одиме на местото каде се демонстрира влеча на трупци со жичара. Надолу

во шумата има исечени трупци со пречник од 80-тина см и должина од 4м. Еден работник ја влече сајлата и го врзува трупецот. Машинистот го влече со сајлата и го откачува на патот, потоа ги “рампира” трупците. Ги реди на една широчинка и од таму се товарат на камиони и спуштаат до складовите и купувачите. Правилно маркирани и обележени. Фотографирам. Снимам и видео импресионирана од вештината со која ја работат работата вредните работници. Тоа е последната фаза на производството. Понатаму следува евентуален претовар во друг камион и тоа на пат.

Излегуваме на асфалтираниот пат. Застануваме. Пред нас непрегледно зеленило. Нивоата на шумата се разликуваат само по нијансата на зелената боја. “ Е, ова е Мор’то, прашумата во која бевме сега, -вели Ване. Показува на бескрајното зеленило кое ги допира облаците и се губи во далечината. Тоа беше нашата цел. Да влеземе во оваа шума и да стопанисуваме со богатството кое го крие во своите длабочини. Конечно го успеавме тоа. Не беше лесно, но упорноста на тимот и потенцијалите кои ги нуди ова место беа голема мотивација и предизвик. “

Заврши “работната прошетка” низ шумата која траеше скоро 5 часа. Остана да појдеме до ски центарот Кожуф, до убаво направениот објект со поглед на жичарата која ги превезува гостите и скијачите во зимската сезона.

Постои приказна за името Момина чука (чука), која ми ја раскажаа шумарите. Постоела, на времето една убава мома, најубава во селото. Ја засакале две момчиња, а таа не можејќи да се одлучи им дала на двајцата задача да влезат во прашумата каде што таа ќе ги чека. Кој прв ќе стигне до неа, негова ќе биде. Во густата шума и двајцата се изгубиле, до саканата ниеден не стасал. Таа останала да ги чека. Затоа, тоа непристапно место е наречено Момина чука.

И од таму прекрасна глетка. Местото се вика Момина чука. Непрегледно зелено пространство, зајдисонце, прелевање на зеленилото на Мор’то, во синилото на небото. И облаците кои од миг во миг ја менуваат формата, секој може да си препознае свој симбол. За мене небото и облаците секогаш биле поим за бескрај, а шумата за неоткриена тајна. Денес сфатив зошто.

Мојата душа е исполнета, духот освежен со чувство дека и шумата се движи. Како и човекот. И шумата шета низ своите сништа и лелеавоста на гранките. Занесено. Таа е секогаш нова, поинаква. Го менува својот лик, следејќи ја желбата на дрвјата за секојдневна промена. Нечујно, тивко, понекогаш диво и незапирливо, тече како планинските потоци кои ја сечат нејзината утроба и извираат измамени од сончевите зраци за да и дадат живот.

Соња Никчевиќ

РАБОТИЛНИЦА ЗА ШУМСКА СЕРТИФИКАЦИЈА - ЗАЧУВУВАЊЕ, ОДРЖЛИВО ИСКОРИСТУВАЊЕ И УПРАВУВАЊЕ СО ШУМИТЕ

Во рамките на проектот „Осоговските Планини во Балканскиот зелен појас - фаза III“, на 3 и 4 јули, 2014 година, беше спроведена работилница за шумска сертификација - зачувување, одржливо искористување и управување со шумите, во Хотел Стримон Спа клуб, Кустендил, Бугарија. На работилницата учествуваа 22 учесници од шумскиот сектор од Бугарија и Македонија. И покрај поканата и потврденото присуство, претставниците од Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство, го откажаа учеството на работилницата.

Работилницата беше отворена од страна на координаторите на проектот, од двете држави: г-дин Петко Цветков од Бугарската фондација за биоразнообразие (ББФ) и г-ѓа Деспина Китанова од Македонското еколошко друштво (МЕД), кои дадоа генерална слика за работата на проектот изминатите 7 години, како и значењето на заштитените подрачја, основните специфики и бенефити од воспоставувањата на Биосферните резервати, Натура 2000 подрачјата, одржливото користење и управување со шумите со посебен осврт кон Осоговските Планини и можностите за примена на одржливите практики на овој регион. Г-динот Цветков го посочи бугарскиот дел од Осогово, како пример за добро управување со шумите, што е потврдено со присуството на рис и мечка во тој дел од регионот. Понатаму беше опишан предлогот за заштитен предел Осогово на македонската страна, како и потешкотиите во неговото прифаќање од страна на клучните страни и покрај нивната целосна вклученост во изработката на истиот. Во контекст на тоа, беше посочено дека без легалниот статус на заштита, неопходно е одржливо управување со ресурсите во регионот, за што најголема одговорност имаат ЈП Македонски шуми, под чија управа е поголемиот дел од територијата. По презентацијата, следеше кратка дискусија, на која се разговараше за сорбатката помеѓу ЈП Македонски шуми и МЕД, и потешкотиите во меѓусебната комуникацијата. Сега, ЈП Македонски шуми го имаат прифатено предизвикот да управуваат со едно заштитено подрачје, што според г-ѓа Китанова е подобра опција отколку онаа да управуваат општините. И покрај негативните искуства од сега, сепак Дирекцијата би можела да успее доколку ги подобри практиките.

Г-дин Живко Богданов од Непкон, Бугарија, експерт за шумска сертификација имаше предавање за Горската сертификација, причините и целите на истата, како и основните бенефити од нејзината примена. Во врска со побарувачката на сертифицирана дрвесина и цената на производите, експертите објаснија дека во Бугарија веќе многу ретко е да се најде несертифициран производ. Исто така, тој зборува за концептот на шуми со висока конзервациска вредност. Г-ѓа Китанова предложи да се обидеме да го имплементираме овој концепт на Осогово како модел, затоа што ќе им помогне на шумските стопанства во процесот на сертификација, ќе даде подобра основа за подобрување на планот за управување и исполнување на условите за трансформација на шумарство.

Во делот за дискусија претставниците од шумскиот сектор од двете држави имаа можност да ги разјаснат прашањата отворени на темата. Беше разговарано за постоечката иницијатива во Македонија во плановите да се дефинираат подрачја - заштитна зона за ерозија; за проблемите кои постојат кај нас како непостоењето на национални критериуми и орган кој ќе ги спроведува, на што експертите потенцираа дека сертификацијата е доброволен про-

цес кој може да функционира и без национално раководство, иако најдобро би било да постои такво.

Наредното предавање го водеше д-р Мартин Борисов од Лесотехничкиот факултет од Софија, а во врска со барањата на Натура 2000 подрачјата, паралелно со сертификационите барања; шумскиот биодиверзитет и важноста на мртвата дрвесина за неговото запазување. Понатаму, беа дадени примери за добри и лоши практики во управувањето на шумите во Бугарија. На барање на учесниците беше прикажана и објаснета карта на HCVF (High Conservation Value Forests) во Бугарија.

Во дискусијата подоцна, стана збор за одредувањето автохтони видови на одредени подрачја, за смената на практиките во шумарството, како на пример сечењето на дрвата со најголем дијаметар, кое било практика порано, а сега се поттикнува на различни начини нивната заштита. Беше разговарано и за начинот на управувањето на нискостеблените шуми според сертификационите барања, кое според г-дин Борисов би требало да се преведат прво во високостеблени шуми, но со долгорочна конверзија на 20-30 години. Исто така се зборуваше и за практиките на заштитна сеча на заразените шуми со поткорникот Ips tyrographus. Беше објаснето дека во Германија, во ваквите шуми се применуваат прво механички мерки - додека се употребливи дрвата се сечат и продаваат, а истовремено се применува биолошка борба со феромонски мамци. Во врска со одредувањето на шумски хабитати, што беше наведено како проблем во Македонија, што е наметнат до ЕУНИС, г-динот Борисов објасни дека во Бугарија имаат одредено 26 типови хабитати, од кои 70 % се опишани во Европа, а останатите се месни хабитати, кои биле одредени на биогеографски семинари, каде учествувале различни експерти од државата, за потоа тие да бидат предложени на министерството и вметнати во листата на хабитати на Европската Унија. Овој процес во Бугарија траел 2-3 години. Бугарските експерти советуваат шумските работници активно да бидат вклучени во одредувањето на Натура 2000 подрачјата, затоа што тие најдобро можат да придонесат да се минимализираат грешките при воспоставувањето на мрежата на овие подрачја. Г-дин Цветков и Г-ѓа Китанова ја затворија работилницата, благодарудувајќи им се на експертите за пренесените искуства и на присутните за активното учество. Исто така предложија организирање на уште еден состанок, на кој може да разговараме како овие работи може и дали може да се применат на Осогово.

СЕРИЈА СОСТАНОЦИ ЗА ЗАШТИТА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА ВО МАКЕДОНИЈА

09-12 јуни, 2014 година Метропол езерски комплекс - Охрид

Прва работилница на заинтересираните страни за проектот „Поддршка на Република Македонија за изработка на Национална акциска програма (НАП) усогласена со 10-годишната стратегија за Конвенцијата на Обединетите нации за борба против опустинувањето (UNCCD) и за процесот на известување согласно Конвенцијата“ (UNCCD НАП проект)

На отворањето на работилницата, своите трудови ги презентираа претставници од МЖСПП, МЗШВ, Шумарски факултет Скопје

Обврски на Република Македонија кои произлегуваат од UNCCD

Г-ѓа Весна Индова, Раководител на одделение за координација и техничко спроведување на ИПА во МЖСПП - Методологија за изработка на Националната акциска програма (НАП) и содржина на НАП; Г-ѓа Искра Стојанова, национален консултант за координација на UNCCD НАП проектот-Проектни компоненти и активности; Проф. д-р Влатко Андоновски, Балканска фондација за одржлив развој (BFSO)

Проектот „Поддршка на Република Македонија за изработка на Национална акциска програма (НАП) усогласена со 10-годишната стратегија за Конвенцијата на Обединетите нации за борба против опустинувањето (UNCCD) и за процесот на известување согласно Конвенцијата“

Првични наоди во врска со изработката на НАП (деградација на земјиштето)

Проф. д-р Иван Блинков, Шумарски факултет, Скопје
Првични наоди во врска со изработката на НАП (деградација на земјиштето)

Проф. д-р Душко Мукаетов, Земјоделски институт, Скопје
Социо-економски профил на Република Македонија

Проф. д-р Силвана Мојсовска, Економски институт, Скопје

Заедничка работилница на двата тековни МЖСПП/УНЕП/ГЕФ проекти

„Поддршка на Република Македонија за изработка на Национална акциска програма (НАП) усогласена со 10-годишната стратегија за Конвенцијата на Обединетите нации за борба против опустинувањето (UNCCD) и за процесот на известување согласно Конвенцијата“, и „Поддршка на Република Македонија за ревизија на Националната стратегија за биолошка разновидност (НСБРАП) и акционен план и подготовка на Петтиот национален извештај кон Конвенцијата за биолошка разновидност (CBD)“

Заедничка имплементација на Рио Конвенциите
М-р Робертна Брајаноска, Национален консултант за координација на проектот НСБРАП- Пошумување и други мерки за борба против деградација на земјиштето; Проф. д-р Иван Блинков, Шумарски факултет, Скопје - Клима и деградација на земјиштето (случај Повардарие); Проф. д-р Ордан Чукалиев, Факултет за земјоделски науки и храна, Скопје - Придонес на акциониот план за биолошка разновидност за превенција на деградацијата на земјиштето; Проф. д-р Љупчо Меловски, Природно-математички факултет, Скопје - Идентификување на заеднички активности и можни конфликти за имплементација на UNCCD и CBD

Третиот ден од конференцијата започна со Презентирање на активностите и резултатите од проектот „Поддршка на Република Македонија за ревизија на Националната стратегија за биолошка разновидност и акционен план и подготовка на Петтиот национален извештај кон Конвенцијата за биолошка разновидност“ Биолошката разновидност во Република Македонија - состојба и закани, при што се презентирани следните трудови: Проф. д-р Славчо Христовски, Природно-математички факултет, Скопје - Политики за зачувување на биолошката разновидност; Д-р Оливер Аврамовски, Национален Парк Галичица-Заштита на ретките и загрозените видови од флората, фунгијата и фауната во Македонија; Д-р Методија Велевски, Природонаучен музеј на Македонија; Проф. д-р Владо Матевски, проф. д-р Славчо Христовски, проф. д-р Митко Караделев, проф. д-р Златко Левков, Природно-математички факултет, Скопје- Зачувување и управување со шумските екосистеми; Проф. д-р Николчо Велковски, Шумарски факултет, Скопје, Проф. д-р Славчо Христовски, Природно-математички факултет, Скопје- Зачувување и управување со шумските екосистеми; Проф. д-р Николчо Велковски, Шу-

марски факултет, Скопје, Проф. д-р Славчо Христовски, Природно-математички факултет, Скопје- Зачувување и управување со шумските екосистеми; Проф. д-р Николчо Велковски, Шумарски факултет, Скопје- Позитивни практики за мониторинг на дивниот свет и обуки за зачувување; М-р Диме Меловски, Македонско Еколошко Друштво - Петти Национален Извештај кон Конвенцијата за биолошка разновидност

М-р Робертна Брајаноска, Национален консултант за координација на проектот за ревизија на НСБРАП - Заштита на ретките и загрозените видови од флората, фунгијата и фауната во Македонија; Д-р Методија Велевски, Природонаучен музеј на Македонија, Проф. д-р Владо Матевски, проф. д-р Славчо Христовски, проф. д-р Митко Караделев, проф. д-р Златко Левков, Природно-математички факултет, Скопје

Кратка презентација за тековниот проект за биолошка разновидност на Охридското Езеро - Проф. д-р Златко Левков, Природно-математички факултет, Скопје

Прв/почетен состанок за новиот проект „Постигнување заштита на биолошката разновидност преку создавање и ефикасно управување со заштитените подрачја и интегрирање на биолошката разновидност во планирањето на намената на земјиштето

Г-дин Пиер Карло Сандеи, Канцеларија на УНЕП во Виена

Претставник од Министерството за животна средина и просторно планирање

Презентација на проектот и неговите компоненти
Г-дин Пиер Карло Сандеи, Канцеларија на УНЕП во Виена

Презентација за подготвителната фаза на проектот и предлог работен план

Г-дин Пиер Карло Сандеи, Канцеларија на УНЕП во Виена

Презентација на завршените или тековните проекти во државата кои можат да бидат корисни за тековниот проект, со дискусија меѓу присутните заинтересирани страни.

Листа на презентации:

- Програма за зачувување на природата во Македонија - Марјана Шушлевска, Фармахем
- SDC/UNDP Проект за ревитализација на екосистемот на Преспанското Езеро - Никола Здравески, УНДП
- Регионален проект за зачувување и одржливо користење на биолошката разновидност на Охридското, Преспанското и Скадарското езеро - претставник од ГИЗ
- Проект за систем за мапирање на шумите со цел превенција од пожари - претставник за ЈСА
- Проекти за зачувување на природата - М-р Наталија Меловска, Македонско Еколошко Друштво
- CEPF Проект „Развивање на капацитети за одржливост на Дојранското Езеро“ - Катарина Георгиевска, РЕЦ
- ИПА проекти за зачувување на природата - Влатко Трпевски, Сектор за природа, МЖСПП
- Зачувување на биолошката разновидност преку одржливо управување со шумите: предизвици и можности - Јурант Дика, Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство
- други проекти

БЕСПРАВНИ СЕЧИ И НЕЛЕГАЛНА ПРОДАЖБА НА ДРВО - ГОЛЕМА ОПАСНОСТ ЗА ШУМИТЕ ВО МАКЕДОНИЈА

да се работи. Заедно со ефикасното санкционирање и спроведување на законските мерки, тоа се најважните фактори за спречување на злоупотребите на шумата. Според податоците на Секторот за одгледување, заштита на шумите, екологија и лов, ситуацијата не е толку драматична, но треба да се има предвид дека овие податоци се само од Шумочуварската служба на ЈП Македонски шуми. Фактичката состојба за оваа појава е всушност тешко согледлива и има поголеми размери.

Во текот на месец јуни, 2014 година и МВР, во соработка со други релевантни институции направи акција низ целата држава за утврдување на фактичката состојба со бесправната продажба на дрво.

Полициска акција за нелегална сеча и продажба на огревно дрво се одвива низ цела Македонија. Попладне во повеќе складишта за дрва во Тетово се вршеше контрола, каде беше забележливо големо присуство на специјални единици. Контролата се вршеше од 10 до 15 часот во близина на стариот градскиот стадион каде се стационирани повеќе продавачи кои имаат складирано огревни дрва. Според она што можеше да се забележи на самото место контролата ја вршеа инспектори на управата за јавни приходи како и на други инспекциски служби, претставници на Македонски шуми со асистенција на специјалците на полицијата.

Ниту една од институциите денес немаше подетални податоци за акцијата, а најавија дека за истата ќе имаат информација наредните денови. Од Министерството за внатрешни работи кусо соопштија дека акцијата е низ цела Македонија и е во тек, а со цел за откривање на нелегална сеча и продажба на огревно дрво и дека биле во координација со УЈП.

827 полициски службеници, 110 инспектори од Управата за јавни приходи, 78 инспектори од Државниот пазарен инспекторат, 25 припадници на Државниот инспекторат за шумарство и ловство, припадници од Трудова инспекција и Шумската полиција во изминатите период од 24 часа трагаа по дрвокрадци на целата територија на Република Македонија.

Во досега невидената акција се затворени 22 објекти и се одземени 331,8 метри кубни нежигосано огревно дрво, четири камиони и еден автомобил.

Според податоците на МВР велат дека биле проверени 241 објекти каде што се врши продажба на огревно дрво и притоа е откриено дека во 59 објекти дека се врши готовинско плаќање, па фирмите се казнети со глоби од по 3.250 евра, односно сите казнети фирми треба да платат вкупно 191.750 евра.

Љута Изаим кој тргува со огревно дрво во складиштето до стариот стадион во Тетово, вели дека во денешната акциска контрола е казнет со 3200 евра, поради неиздадени фискални сметки. Тврди дека последните денови немал продажба поради што и фискалниот апарат не бил вклучен. Револтиран е што голем број трговци со дрва за разлика од него немаат ниту регистрирано фирма, а надлежните не можат да ги пронајдат ниту да ги казнат, па сега се на удар законски регистрираните. И при денешната акција, откако голем број нелегални трговци со дрва разбраа, избегаа, па надлежните како и многу пати досега не успеаа да ги санкционираат.

Изаими смета дека во оваа акција на полицијата немало потреба од големо присуство на полициски специјалци.

на овие појави, присуство на теренот и постапување при појава на злоупотреба во шума, во координација со останатите субјекти на МВР (Погранична полиција, Редовна полиција), и поднесување на прекршочни пријави до надлежните судови кои понатаму ја спроведуваат постапката. Значи, вработените во ЈП Македонски шуми ја следат состојбата во шумите при извршување на редовните активности и пред се тие ги пријавуваат на Шумска полиција која ги врши своите надлежности.

Што се однесува на бројот на регистрирани случаи во последните две години, тој е незначително намален, благодарение на поострувањето на законските прописи и можноста за кривично гонење на прекршителите, како и зголемените парични казни, одземањето на возилата и бесправно посечената дрвна маса. Но и покрај тоа, што се покажа и при неодамнешната акција на МВР за контрола на дрвната маса во складовите низ државата, постојат региони во државата кои тешко се контролираат. Дали се работи за организирани акции ние не можеме да кажеме затоа што не е во наша надлежност, но секако дека главната цел на секој шумар да се грижи за своето работно окружување, а тоа е шумата и да постапува како секој совесен граѓанин.

Токму во совеста на граѓаните и свеста за значењето на шумите, е клучното прашање на кое треба

Врз основа на податоците со кои располага ЈП Македонски шуми, дрвокрадството, бесправните сечи и други злоупотреби во шума, се болна точка на работата на ЈП. Направени се многу напори за спречување или барем, намалување на овие немили појави. ЈП Македонски шуми стопанисува со државните шуми и се грижи за нивната заштита од несакани дејствија Шумочуварската служба која постои во ЈПМШ со околу 300 лиценцирани шумари, но конкретната надлежност за оваа проблематика ја има Министерството за земјоделие, шумарство и водостопанство, Сектор за шумарство и ловство, во рамките на кои постои Шумска полиција. Шумската полиција е надлежна за спречување

по години	Поднесени кривични пријави(броја)	Поднесени прекршочни пријави(броја)	Вкупно пријави(броја)	Одземена дрвна маса(М3)	Откриени нарушувања од непознат сторител	Проценка на бесправно посечена дрвна маса (М3)
2011	753	2582	3335	1833.48	10031	6180.61
2012	842	3249	4088	511	13551	12555
2013	267	1363	1630	368.63	16239	35985.7
2014 до 31.05	43	275	318	9.85	7488	12441.87
	1905	7469	9371	2722.96	47309	67163.18

РЕГУЛИРАЊЕ НА ОБЛАСТА НА СОБИРАЊЕ НА ДРУГИ ШУМСКИ ПРОИЗВОДИ, АКТУЕЛНА АКТИВНОСТ ВО ЈП МАКЕДОНСКИ ШУМИ

Шумите и шумското земјиште, покрај водите и почвата, се еден од трите најважни природни ресурси со кои располага нашата земја. Шумите се најголемиот филтер на воздушното загадување предизвикано од другите стопански гранки, сообраќајот и енергетиката. Затоа и велике дека шумите имаат мултифункционално значење, како стопанско, така и социјално и еколошко. Токму ова последното не тера да се соочиме со современите проблеми на зголемен притисок врз шумските екосистеми предизвикани од современите економски процеси, било да се тоа урбани, индустриски, енергетски. Покрај тоа, почнува да се забележува и негативното влијание на климатските промени врз шумите, намалување на шумскиот фонд и ареал на распространување, било да е предизвикан од суши и пожари или од глобалното зтопување.

Очигледната потреба од промена во концептот “стопанисување” со шумите во “управување” со шумските ресурси, доведе до воведување на еколошки параметри во шумарството, а тоа подразбира зголемена заштита на шумскиот биодиверзитет во целина, не само на дрвото како објект на економско искористување. Оттаму и промената на логото на ЈП Македонски шуми во форма на циклус на движење во природата, и слоган “во соработка со природата”.

Во 2012 година во рамките на ЈП Македонски шуми се формира нов “Сектор за користење на други шумски производи и заштита на животната средина- екологија”, преку кој се планира унапредување и зајакнување на состојбата во областа на користење на други шумски производи, искористување на отпадната биомаса како обновлив извор на енергија, заштита на биодиверзитетот во шумските средини и мониторинг на состојбите, управување и стопанисување во заштитени подрачја, воведување на програми за агро-екологија во шумарството, користење на фондовите за развој на руралните средини, соработка со домашни и меѓународни институции и организации од областа на шумарството и екологијата, креирање и реализација на проекти и програми за развој на Секторот и Јавното Претпријатие Македонски шуми.

Други шумски производи

Другите шумски производи се дефинирани како производи од растителни видови на шумско земјиште, едногодишни или повеќегодишни растенија, цбунови или дрвја кои се користат за собирање цели, делови од нив како цвет, лист, стебло корен, и нивни семиња и плодови. Тоа се производи од кои може да се има економски бенефит,

кои се ставени во систем на собирање, откуп, преработка.

Вообичаено се наменети за извоз, и околу 70% од сите собрани производи се печурките, како ексклузивен и скап производ кој се бара на странските пазари, особено во Италија, Германија и Франција како извозни дестинации. За нив како други шумски производи следи одредена преработка, зашто не може да се транспортираат како свежи. Вообичаено се сушат, се саламурат или замрзнуваат.

Останатите шумски производи (шумски плодови, ароматични и етерични билки, корени), одат во свежа или сушена форма како суровина за прехранбената, фармацевтската и козметичката индустрија.

Заради поразбирлива класификација за собирачите и откупувачите на ДШП, истите се распределуваат во 5 (пет) групи, и тоа:

- група 1 : шумски видови дрвја – кора, иглички, ли-сја, семе и плодови;
- група 2 : билки (херба) - ароматични и лековити билки, цветови (кантарион, ајдучка трева, мајчина душичка, мечкино грозје и други билки), други растенија или делови од нив: корења, кора, листови, плодови и семе;
- група 3 : диви плодови и бобинки (шипинки, костени, јаболки, трнинки, глог, боровинки, смрека и друго);
- група 4 : печурки или габи (сите видови кои се дозволени за откуп);
- група 5 : лишаи и мов (сите видови кои се дозволени за откуп);

ЈП Македонски шуми, според видот, има класифицирано 70 растителни видови и 20 вида печурки и лишаи, кои се најчесто предмет на економски интерес од откупувачите.

Како концесионер на шумите во државна сопственост, ЈП “Македонски шуми” е овластено претпријатие да управува со овој природен ресурс, односно да воведат одржлив систем на користење. Тоа се постигнува со евиденција на субјектите кои собираат други шумски производи (собирачи-билкари) и регистрација на правните лица – откупувачи на други шумски производи. На собирачите ЈП им издава годишна дозвола за собирање на други шумски производи, со која можат да се движат во шума. Тие се регистрирани и регистрот е достапен на надлежните контролни и инспекциски служби кои го контролираат движењето и евентуалната злоупотреба. Овие регистри се наоѓаат во нашите 30 подружници, а ги содржат податоците на собирачот кој покрај основната собирачка дејност може со своето присуство во шума, да укаже на одредени

неправилности и прекршувања во шумата. Во секоја подружница има назначено одговорно лице за оваа дејност, кое ги регистрира сите субјекти кои собираат и кои откупуваат други шумски производи.

Законско уредување на областа

До скоро не беше правно уредено или дообјаснето делувањето на ЈП Македонски шуми во оваа област, иако во “Законот за шуми” во член 72, беше поставена рамката за уредување на собирањето, откуп и промет со други шумски производи. Тами стои дека субјектот на кој што му е дадено правото да стопанисува со државните шуми и шумски земјиште, треба да си уреди начин на користење.

Тоа беше и основ за донесување на двата Правилника, од кои првиот Правилник е за начинот на издавање на дозволи за собирање на физички лица, и склучување на “Договори за преостапување на собирањето и откупот на други шумски производи преку откупни пунктови” со правни лица регистрирани за откуп.

Вториот Правилник одредува количина, вид, време, место на собирање и начин на собирање (добра собирачка пракса) со што се запазуваат еколошките стандарди, односно заштитата на шумата. Од овие два правилници произлегуваат останатите акти. Одговорните лица во подружниците издават календар на собирање, водат сметка за правилен начин на собирање и во случај ако се забележи некоја неправилност при собирањето, уништување, штети, корнење, може да донесе локална забрана на тој субјект за собирање на производи. Секоја подружница води свој регистар, а централниот регистар се води во дирекцијата и тој регистар е достапен на сите институции и организации вклучени во системот.

До денеска во регистарот на фирми – откупувачи се запишани 40 правни лица, и издадени околу 3000 собирачки дозволи, и овие регистри постојано се ажурираат.

Бидејќи самите прописи не можат да бидат доволни за уредување на областа, од страна на ЈП Македонски шуми оваа година е формирана група за Интегрална контрола со која се поврзуваат сите релевантни институции и органи каде има прописи од оваа област. Договорено е поврзување и размена на податоци од базата на податоци во ЈП “Македонски шуми” со Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство - Сектор шумарство, Министерството за заштита на животна средина – Управа за животна средина, Агенцијата за храна и ветерина, Инспекторатот за шумарство и ловство и Инспекторатот за животна средина, Шумската Полиција, Граничната полиција и МВР, што значи дека сите контролни органи кои се поврзани на регионално и централно ниво, истите податоци ќе ги имаат на увид. Така, веруваме дека издавањето на дозволи за извоз, дозволи за собирање и промет ќе бидат во согласност со регистрираните субјекти. До скоро се мислеше, дека дозволата за извоз од Министерството за животна средина (CITES дозвола), подразбира дека може да се работи без регистар на субјекти и беше предмет на дискусија дали Македонски шуми може да добива процент од наплатата на надомест за собирање на други шумски производи. Сега со овој правилник јасно се регулира оваа област со административна регулатива за постапките и обврските за наплата на собраните количини по вид според донесениот Ценовник.

Сите овие документи ЈП Македонски шуми ги има објавено на својата веб-страница www.mkdsumi.com.mk, и од таму можат да се преземат. Исто така е изготвена и годишна собирачка дозвола која заинтересирани можат да ги побараат во Поручниците на ЈПМШ, а ги издаваат задолжените вработени, со печат и потпис на овластено лице. Во дозволата тре-

ба да се наведе и податокот со која фирма има договор собирачот за откуп, со што собирачот се ограничува локално. Намерата е да се знае, колку шумски производи и од која подружница се собрани за да се изработи Посебен план за стопанисување со шуми, кој е законска обврска за наредната година.

Под надлежност на ЈП Македонски шуми е користењето на другите шумски производи. Плодови кои најчесто се собираат. Раширеност на ова дејност раширена кај нас.

Зголемувањето на јавната свест за значењето на шумите и нивната економска, социјална и еколошка улога во секојдневниот живот на граѓаните на Република Македонија налагаат поголема одговорност во управувањето со шумите како природен ресурс, со посебен акцент на нивната заштита и контрола на користењето на сите производи кои се користат денес, било тоа да се дрва за огев, техничко дрво за дрвна индустрија, градежништво, но и други шумски производи кои преставуваат значаен приход за руралното население.

Според наведените Правилници за други шумски производи, сите физички лица и правни лица-откупувачи мора да бидат регистрирани и имаат годишни “Дозволи за собирање на други шумски производи” за собирачи, а правните лица – откупувачи се регистрираат преку “Договор за отстапување на собирање и откуп на други шумски производи преку откупни пунктови”.

Пријавувањето и регистрацијата се врши во сите 30 Подружници на ЈП Македонски шуми низ Република Македонија, каде истовремено се добиваат и детални информации за целокупниот систем на одржливо користење, негова контрола и законски обврски на сите учесници во оваа област.

Управниот Одбор на ЈП “Македонски шуми” ги усвои сите потребни законски прописи - Правилници од областа на користење на други шумски производи, и истите се објавени јавно на веб-страницата на “Македонски шуми” (www.mkdsumi.com.mk). Известени се сите институции и организации, а посебно фирмите-правни лица кои се занимаваат со откуп на други шумски производи.

Според наведените Правилници за други шумски производи, сите физички лица мора да бидат регистрирани и имаат годишни “Дозволи за собирање на други шумски производи” за собирачи, а правните лица – откупувачи се регистрираат преку “Договор за отстапување на собирање и откуп на други шумски производи преку откупни пунктови”.

Најчесто се собираат околу 70 растителни видо-

ви (билки, цветови, плодови и семиња) и 20 вида печурки и лишаи, кои се предмет на економски интерес од откупувачите. Вообичаено се наменети за извоз, и околу 70% од сите собрани производи се печурките, како ексклузивен и скап производ кој се бара на странските пазари, особено во Италија, Германија и Франција како извозни дестинации. За нив како други шумски производи следи одредена преработка, зашто не може да се транспортираат како свежи. Вообичаено се сушат, се саламурат или замрзнуваат. Се претпоставува (според анализи на невладини асоцијации) дека годишно се собираат околу 20.000 тони други шумски производи, но точни податоци за обемот на собирањето и извозот сеуште нема.

Се претпоставува дека со оваа дејност се занимаваат околу 20.000 собирачи и околу 100 фирми – откупувачи на други шумски производи. Во 2013 година во ЈП Македонски шуми се регистрирани околу 2.000 собирачи и 47 фирми откупувачи.

Ограничувања за собирање и откуп на одредени плодови

Листата на строго забранети и заштитени видови други шумски производи ја објавува Министарството за животна средина и просторно планирање, и таа важи за сите корисници. ЈП Македонски шуми, според состојбите на теренот и консултации со фирмите откупувачи, донесува временски ограничувања на собирањето на поедини видови. Така беше донесено временото ограничување (или забрана), за собирање на боровинката пред 1-ви август и на модрата смрека пред 1-ви септември, за да се избегне

берење незрели плодови, намалување на квалитетот на производот и предизвикување штети кај популациите.

Ограничувањето беше објавено јавно преку медиумите (весници и локални ТВ) и изработени и поставени плакати со Известувања во руралните собирачки подрачја. Оваа акција даде позитивни резултати кај сите учесници во користењето на други шумски производи.

ИЗВЕСТУВАЊЕ

за ограничување на собирањето и откупот на плодови на боровинка (VACCINIUM MYRTILLUS) во 2014 година.

ЈП "Македонски шуми" со Решение бр. 02-39/7 од 07 Јули 2014 година го ограничува времето за собирање и откуп на боровинка во 2014 година. Собирањето и откупот се одредува да започне на 1-ви Август 2014 година. Пред овој датум забрането е собирање и откуп на боровинка и ова дејствие ќе биде предмет на контрола и инспекција на овластените контролни органи според важечките законски одредби. Собирањето може да го вршат само регистрирани собирачи кои имаат годишни „Годишни дозволи за собирање на други шумски производи за 2014 година“ издадени од Подружниците на ЈП Македонски шуми низ Република Македонија, и кои боровинката ја предаваат во откупни пунктови на регистрирани откупувачи – правни лица кои имаат "Договор за преостапување на собирање и откупот на други шумски производи преку откупни пунктови со надоместок" со ЈП "Македонски шуми". Собирањето и откупот на боровинката ќе биде директно под контрола на овластените органи кои може да ги одземат собирачките дозволи од физички лица - собирачи, доколку собираат пред 1-ви Август 2014 година, или утврдат неправилности при собирањето и евидентни штети на популацијата боровинки од несоодветните начини на собирање (откорнување на цели билки, сечење гранки, оголување на стебла, собирање незрели плодови и друго), или забранат откуп на правните лица – фирми ако откупуваат боровинка пред 1-ви Август 2014 година, откупуваат незрели боровинки, употребуваат несоодветна амбалажа и садови, отворен транспорт и чување и складирање на боровинката без ладење во откупните пунктови. Воедно собирањето може да се ограничи и забрани, доколку собирачите предизвикуваат штети на животната средина расфрлајќи отпадоци, сечејќи гранки и стебла од шумата и палејќи отворен оган на местото на собирање. Пријавите за прекршителите на ова ограничување на собирањето и откупот може да се достават до Подружниците на ЈП Македонски шуми, за да се преземат соодветни законски мерки против нив.

ИЗВЕСТУВАЊЕ

за ограничување на собирањето и откупот на плодови на модра смрека (JUNIPERIS COMMUNIS) во 2014 година

Согледувајќи ја состојбата на предвремено собирање и откуп на незрели плодови од модра смрека на теренот, а по барање на регистрираните откупни фирми, ЈП "Македонски шуми" донесе Решение бр. 02-39/8 од 07 Јули 2014 година со кое го ограничува времето за собирање и откуп на модра смрека во 2014 година. Собирањето и откупот се одредува да започне на 15-ти Септември 2014 година. Пред овој датум забрането е собирање и откуп на плодови модра смрека и секој кој ја прекршува оваа забрана ќе биде предмет на контрола и инспекција на овластените контролни органи според важечките законски одредби.

Собирањето и откупот на плодите модра смрека ќе биде директно под контрола на овластените контролни органи кои може да ги одземат собирачките дозволи од физички лица - собирачи, доколку собираат пред 15-ти Септември 2014 година, или утврдат неправилности при собирањето и евидентни штети на популацијата модра смрека (откорнување на цели стебла, сечење гранки, оголување на стебла, собирање незрели плодови и друго). Забрана за откуп ќе биде изречена и на правните лица – фирми ако откупуваат плодови модра смрека пред 15-ти Септември 2013 година, откупуваат незрели плодови, употребуваат несоодветна амбалажа и садови, и нехигиенско чување и складирање на плодите во откупните пунктови.

Пријавите за прекршителите на ова ограничување на собирањето и откупот на плодови модра смрека може да се достават до Подружниците на ЈП Македонски шуми, за да се преземат соодветни законски мерки против нив

ВАДРА-ПРОДУКТ

извоз-увоз ДОО Скопје
ул.шидска 2, тел/факс: +389 2 2050 317; 2031 497; 2037 229

РЕЗЕРВНИ ДЕЛОВИ ЗА ТОВАРНИ МОТОРНИ ВОЗИЛА

ТРАКТОРИ-ЗЕМ.ЈОДЕЛСКА МЕХАНИЗАЦИЈА И ГУМИ

АКЦИЈА ЗА ПРОФЕСИОНАЛЦИ

Husqvarna 365

33.825 ден

Husqvarna 576 XP

46.125 ден

Husqvarna 372 XP

41.205 ден

ГРАТИС

Свекица

1L Двотактол

Ланец

Куфер за пила

Турпија

Sinpeks, str. Grcki Pat bb, 7000 Bitola Phone: +38947 208500, Fax: +389 47 208515, E-mail: sinpeks@mt.net.mk

Техномак **Неготино** 043/362-701, 075 420-383, Пила-С **Куманово** 031/429-204, Деспотовски **Битола** 047/231-245, Делфифи **Ресен** 047/454-600,
Медивет **Охрид** 070 304-224, Феропромет **Струга** 046/780-926, Автомасини **Кичево** 045/220-735, Агроголд **Гостивар** 070 314-149,
Агропал **Тетово** 044/333-480, Баухаус **Тетово** 044/339-259, Реплек и Хубо **Скопје** 02/309-6107, Меркур **Скопје** 02/321-9701,
Вега **Велес** 043/224-323, Елмако **Кавадарци** 071 250-327, Милпром **Прилеп** 048/412-991, Теодул **Прилеп** 048/414-860,
Сервис Електроник **Прилеп** 070 259-006, Континентал **Штип** 032/390-728, Томче Спорт **Кочани** 071 887-817, Јурол92 **Виница** 033/364-120,
Манов **Делчево** 033/413-512, Зоја **Берово** 033/470-354, Шкуљ **Струмица** 034/328-567, Најкром **Струмица** 075 468-450,
Ирис **Валандово** 032/391-313, Интер Комерц **Гевгелија** 034/213-872